

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Dokumentų įteikimas. Oficialus teisinių dokumentų perdavimas

Civilinės teisenos srityje nebaigtos procedūros ir procesai, pradėti iki pereinamojo laikotarpio pabaigos, bus tęsiami pagal ES teisę. Remiantis abipusiu susitarimu su Jungtine Karalyste, atitinkama su Jungtine Karalyste susijusi informacija E. teisingumo portale bus saugoma iki 2022 m. pabaigos.

Dokumentų įteikimas. Oficialus teisinių dokumentų perdavimas

Šiaurės Airija

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „dokumentų įteikimas“? Kodėl dokumentų įteikimui taikomos specialios taisyklės?

Tai bendra sąvoka, kuria apibūdinami veiksmai, būtini supažindinant suinteresuotąsias šalis su teismo dokumentais.

Pagrindinė taisyklių paskirtis – užtikrinti, kad suinteresuotosios šalys žinotų, jog prasidėjo teismo procesas, ir būtų informuojamos apie pokyčius. Teismo taisyklėse yra nustatyti konkretūs terminai siekiant užtikrinti, kad būtų pakankamai laiko susipažinti su teismo dokumentais ir, jeigu reikia, atsakymui pateikti. Užtikrinant, kad tam tikri veiksmai būtų įvykdyti per tam tikrą laikotarpį, taip pat lengviau užtikrinti ginčo nagrinėjimo proceso eigą. Paprastai, prieš priimdami sprendimą byloje, teismas reikalauja įrodymo, kad dokumentai įteikti.

2 Kokie dokumentai turi būti įteikiami oficialiai?

Apskritai kalbant, turi būti įteikti visi su procesu susiję dokumentai, pavyzdžiui:

dokumentas, kuriuo procesas pradedamas (pavyzdžiui, šaukimas, pirminis šaukimas į teismą, prašymas, peticija, civilinio proceso pradžios aktas); tam tikri dokumentai, pateiktini bylos nagrinėjimo teisme etapu (pavyzdžiui, atvykimo memorandumas, gynybos dokumentas, pažyma apie parengimą), arba pranešimas apie sprendimą / potvarkį.

Kai kuriais atvejais vykstant civiliniam procesui turi būti pateikti konkretūs dokumentai (pavyzdžiui, byloje dėl eismo įvykių atsakovo draudikui turi būti įteiktas pranešimas).

3 Kas yra atsakingas už dokumento įteikimą?

Paprastai už dokumentų įteikimą atsakingos šalys, tačiau jos gali naudotis įvairiais metodais ir pagal kai kuriuos metodus įtraukiami kiti asmenys (pavyzdžiui, proceso dokumentų kurjeriai (žr. toliau), advokatai, pašto tarnautojai).

4 Adreso nustatymas**4.1 Ar, pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse, prašymą įteikti dokumentus gavusi šios valstybės narės institucija savo iniciatyva mėgina nustatyti adresato buvimo vietą, jei prašančiosios institucijos nurodytu adresu jis nebegyvena?**

Šiuo metu tokios praktikos nėra.

Kai dokumentai turi būti įteikti fiziniams asmenims, Šiaurės Airijos teismų ir tribunolų tarnyba dokumentus įteikia per trečiąją šalį – teismo kurjerį, kuris stengiasi įteikti dokumentus prašančiosios institucijos nurodytu adresu. Jeigu dokumentus priimti atsisakoma dėl to, kad adresatas išsikėlė, dokumentai paprastai gražinami, nebent nauji gyventojai praneša naują adresą arba jeigu teismo kurjeris per apklausą sužino alternatyvų adresą dokumentams įteikti. Tokiu atveju dokumentus galima bandyti įteikti pakartotinai, o įteikimo pažymoje tai nurodoma.

4.2 Ar užsienio šalių teisminės institucijos ir (arba) proceso šalys gali naudotis šios valstybės narės registrais arba paslaugomis, padedančiais nustatyti dabartinį asmens adresą? Jei taip, kokie tai registrai ar paslaugos ir kokios procedūros reikia laikytis? Ar imamas mokestis (jei taip – kokios dydžio)?

Šiuo metu tokios praktikos nėra.

4.3 Kaip šios valstybės narės institucijos tvarko pagal 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose pateiktą prašymą nustatyti asmens dabartinį adresą?

Šiuo metu tokios praktikos nėra. Jeigu siunčiamas prašymas dėl įrodymų surinkimo, reikalingas dokumentų įteikimo adresas.

5 Koks yra įprastas dokumentų įteikimo būdas? Ar yra kitokių dokumentų įteikimo būdų (išskyrus 6 punkte nurodytą pakaitinį įteikimą)?

Teismo taisyklėse išdėstytos bendrosios dokumentų įteikimo taisyklės. Tačiau kitose teisės aktų nuostatose gali būti išdėstytos specialiosios konkreitiems atvejams skirtos taisyklės (pavyzdžiui, dėl dokumentų įteikimo juridiniam asmeniui).

Paprastai šaukimas į Aukštojo teismo posėdį gali būti įteikiamas šiais būdais:

kopija siunčiama paprastu paštu, pirmąją klasę, apmokėjus už paslaugą, atsakovo įprastu arba paskiausiu žinomu adresu;

įteikiamas asmeniškai. Dokumentų kurjeris privalo įsitikinti asmens, kuriam turi būti įteikti dokumentus, tapatybę, įteikti dokumentus ir paaiškinti, kokie tai dokumentai;

kopija paliekama pašto dėžutėje tuo adresu (kopija turi būti įdėta į atsakovui adresuotą užklijuotą voką);

advokatui – jis gražina patvirtintą originalą kartu su pažyma, kad atsakovo vardu priėmė įteiktus dokumentus;

pagal sutarties sąlygas (jose gali būti nurodyta, kam dokumentai turi būti įteikti ir kur (kaip) tai turi būti padaryta);

jeigu ieškinyje pateiktas dėl disponavimo žeme, dokumentų kopija pateikiama atsakovo sutuoktiniui, giminaičiui arba darbuotojui (jeigu jis yra akivaizdžiai vyresnis negu 16 metų amžiaus) atsakovo gyvenamosios vietos arba verslo vietos adresu. Jeigu teismas įsitikina, kad žeme nedisponuoja joks asmuo ir kad dokumentų negalima kitais būdais įteikti atsakovui, teismas gali duoti leidimą šaukimo į teismą kopiją pritvirtinti gerai matomoje žemės sklypo vietoje;

jeigu atsakovas yra nepilnametis – jo tėvams, globėjams arba asmeniui, su kuriuo atsakovas gyvena;

jeigu atsakovas yra pacientas – asmeniui, įgaliotam pagal psichikos sveikatos teisės aktus, arba asmeniui, su kuriuo atsakovas gyvena;

karališkajai administracijai – paprastu paštu arba paliekant karališkosios administracijos darbuotojui arba advokato atstovui;

įmonei – su registruotu pristatymu registruotos buveinės adresu;

bet koks kitas Aukštojo teismo dokumentas, kurio neprivalo būti įteikti asmeniškai, gali būti paliktas arba išsiųstas paštu asmens, kuriam jį reikia įteikti, adresu; išsiųstas faksu, o paskui – laišku, jeigu abi šalys yra atstovaujamos advokatų;

naudojantis dokumentų kurjerių tarnybos paslaugomis (DX).

Jeigu nenurodyta kitaip, grafystės teisme nagrinėjamoje byloje civilinio proceso pradžios aktas gali būti įteiktas šiais būdais:

jį gali įteikti proceso dokumentų kurjeris. (Proceso dokumentų kurjerius skiria kiekvienas Administracinio teismo skyrius. Kurjeris patvirtina civilinio proceso pradžios akto įteikimo rekvizitus ir kiek galėdamas greičiau gražina jį ieškovo advokatui);

per advokatą arba jo darbuotoją (kuris yra vyresnis negu 16 metų amžiaus) paprastu pirmosios klasės paštu; kopija paliekama pašto dėžutėje tuo adresu (kopija turi būti įdėta į atsakovui adresuotą užklijuotą voką);

įteikiama advokatui, jeigu jis yra įgaliotas priimti dokumentus ir tai patvirtina savo parašu ant originalo.

Bet kuris kitas dokumentas, kurio nereikalaujama įteikti asmeniškai, gali būti įteiktas šiuo būdu:

pristatytas arba išsiųstas paštu advokatui, jeigu šaliai atstovauja advokatas;

išsiųstas faksu, o paskui – laišku, jeigu abi šalys yra atstovaujamos advokatų, arba

perduotas per DX tarnybą.

Šaukimas į teismą arba civilinio proceso pradžios aktas už Šiaurės Airijos ribų negali būti siunčiamas be teismo leidimo, nebent teismui jurisdikcija priklauso pagal:

1982 m. Civilinės jurisdikcijos ir teismų sprendimų įstatymą;

2000 m. gruodžio 22 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 44/2001 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimo civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo arba Reglamentą (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimo civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (nauja redakcija) arba pagal kitų teisės aktų nuostatas.

Turi būti įvykdyti įvairūs kiti reikalavimai (pavyzdžiui, tuo pačiu ieškinio pagrindu kitoje atitinkamoje jurisdikcijoje neturi būti vykdomas kitas procesas).

6 Ar civilinėse bylose leidžiama dokumentus įteikti elektroniniu būdu (teisminius arba neteisminius dokumentus įteikti nuotolinėmis elektroninio ryšio priemonėmis, pvz., e. paštu, saugiomis internetinėmis programomis, faksu, tekstinėmis žinutėmis ir kt.)? Jei taip, kokio pobūdžio bylose šie būdai yra numatyti? Ar yra šio dokumento įteikimo būdo naudojimo arba prieigos prie jo apribojimų, kurie priklauso nuo to, kas yra adresatas (t. y., ar tai profesionalus teisininkas, juridinis asmuo, įmonė ar kitas verslo subjektas ir pan.)?

Šiaurės Airijoje civiliniuose teismo procesuose dokumentų elektroniniu būdu siųsti neleidžiama.

7 Pakaitinis įteikimas

7.1 Ar šios valstybės narės įstatymais leidžiama dokumentus įteikti kitais būdais, kai adresatui jų įteikti neįmanoma (pvz., namų adresu arba antstolių biurui siunčiamas pranešimas, įteikimas paštu arba viešas skelbimas spaudoje)?

Jeigu pagal taisykles reikalaujama, kad dokumentai būtų įteikti asmeniškai (pavyzdžiui, vykdymo užtikrinimo arba perdavimo teismui civilinis aktas pagal 1981 m. Teismo sprendimų vykdymo nutarties (Šiaurės Airija) 107 straipsnį, gali būti pateiktas *ex parte* prašymas teismui leisti naudoti alternatyvų dokumentų įteikimo būdą. Pavyzdžiui, teismas gali nurodyti naudotis alternatyviu įteikimo būdu:

paštu;

paskelbiant;

įteikiant draugui;

įteikiant giminaičiui;

įteikiant draudimo bendrovei.

Jeigu atsakovas yra ne Šiaurės Airijoje, teismas gali nurodyti naudoti pakaitinį dokumentų įteikimo būdą, jeigu įsitikina, kad atsakovas išvyko norėdamas išvengti bylinėjimosi.

7.2 Jei dokumentai įteikiami kitais būdais, kada jie laikomi įteiktais?

Jeigu naudojamas kitas dokumentų įteikimo būdas, tas būdas nurodomas teismo nutartyje, o tai, kada dokumentai įteikti, bus nustatoma pagal tai, koks būdas naudojamas.

7.3 Jeigu dokumentai įteikiami juos paliekant tam tikroje vietoje (pvz., pašte), kaip apie tai pranešama adresatui?

Šiaurės Airijoje dokumentų deponavimas nėra įprastas jų įteikimo būdas.

7.4 Kas atsitinka, jei adresatas atsisako priimti įteikiamus dokumentus? Ar dokumentai laikomi tinkamai įteiktais, jei atsisakymas juos priimti buvo neteisėtas?

Jeigu adresatas atsisako priimti dokumentus (pavyzdžiui, neigia tapatybę), teismo kurjeris turi teisę įteikti dokumentus kitam asmeniui, jeigu jam tas kitas asmuo yra žinomas ir yra vyresnis negu 16 metų amžiaus (pavyzdžiui, adresato sutuoktiniui). Jeigu kito asmens, kuriam būtų galima įteikti dokumentus, nėra, parengiama pažyma, kad dokumentai nebuvo įteikti. Jeigu tapatybės įrodyti negalima, dokumentai nebus laikomi įteiktais (net jei atsisakymas juos priimti nebuvo teisėtas).

8 Įteikimas paštu iš užsienio (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis)

8.1 Jeigu dokumentas adresatui šioje valstybėje narėje siunčiamas paštu iš užsienio ir turi būti įteikiamas su gavimo patvirtinimu (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis), ar paštas turi dokumentą įteikti pačiam (pačiai) adresatui (-ei), ar, laikydamasis šalies pašto pristatymo taisyklių, dokumentą gali įteikti kitam asmeniui tuo pačiu adresu?

Registruoto įteikimo per Karališkąjį paštą (Jungtinės Karalystės pašto tarnybą) atveju dokumentai įteikiami adresu, o ne asmeniui. Todėl gali būti, kad dokumentus gaus kitas nei adresatas asmuo, jeigu jis gyvena tuo pačiu adresu.

8.2 Kaip pagal šios valstybės narės pašto pristatymo taisykles galima įteikti dokumentus iš užsienio pagal Reglamento Nr. 1393/2007 dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnį, jei pristatymo adresu nėra nei adresato, nei kito dokumentus priimti įgalioto asmens (jei tai leidžiama pagal nacionalines pašto pristatymo taisykles, žr. pirmiau)?

Jeigu nurodytu adresu nėra jokio asmens, kuris parašu patvirtintų, kad dokumentai gauti, dokumentai grąžinami į vietos pašto skyrių. Jeigu dokumentai nepaimami iki nurodyto termino (žr. toliau), jie grąžinami siuntėjui.

8.3 Ar pašte yra numatytas tam tikras laikotarpis, per kurį galima atsiimti dokumentus, prieš juos išsiunčiant atgal kaip nepristatytus? Jei taip, kaip adresatui pranešama apie tai, kad jis iš pašto turi atsiimti laišką?

Jeigu dokumentų nebuvo įmanoma įteikti nurodytu adresu, paliekama kortelė, kurioje pranešama apie bandymą įteikti. Šioje kortelėje pateikiama informacija apie tai, kur adresatas gali atsiimti dokumentus, ir nurodomas terminas, per kurį jis turėtų tai padaryti. Jei laiškas siunčiamas registruotu paštu Jungtinėje Karalystėje, dokumentai turėtų būti atsiimti per 1 savaitę. Tarptautinių registruotų siuntų atveju terminas yra trys savaitės.

9 Ar yra kokių nors rašytinių įrodymų, kad dokumentas buvo įteiktas?

Įteikiant Aukštojo teismo dokumentus, gali būti reikalaujama kaip įrodymą turėti gavimo patvirtinimo pažymą, kurioje turi būti nurodyta:

kas įteikė dokumentus;

kam įteikti dokumentai (gali būti pateikta gavėjo nuotrauka arba nurodyta, kad gavėjas patvirtinto tapatybę);

kur ir kaip dokumentai įteikti;

dokumentų įteikimo diena ir data.

Dokumentų kurjeris turėtų užrašyti įteikimo duomenis ant dokumento originalo.

Pažymyje apie dokumentų išsiuntimą paštu arba palikimą pašto dėžutėje turi būti nurodyta, jog tikimasi, kad dokumentai pateks atsakovui ir kad dokumentai nebuvo grąžinti neįteikti.

Skubiais atvejais dokumentų įteikimas gali būti įrodytas žodiniu liudijimu.

Įteikiant grafystės teismo dokumentus:

proceso dokumentų kurjeris dalyvauja, pateikia savo registracijos žurnalą, kuriame įrašyti dokumentų įteikimo duomenys, ir duoda priesaiką, kad tinkamai įteikė dokumentus;

tai, kad dokumentai įteikti per advokatą, įrodoma pateikiant išsiuntimo paštu kvitą, kuris pridedamas prie civilinio proceso pradžios akto.

Įteikiant Aukštojo teismo ir grafystės teismo dokumentus:

laikoma, kad paštu pirmąja klase išsiųstas dokumentas buvo gautas po septynių darbo dienų (nors galima pareikalauti įrodymų, kad dokumentai buvo pristatyti anksčiau);

jeigu dokumentas išsiųstas faksu po 16.00 val. darbo dieną, jis laikomas įteiktu kitą darbo dieną;

jeigu dokumentas išsiųstas per DX, jis laikomas įteiktu antrą darbo dieną nuo palikimo DX dėžutėje.

10 Kas atsitinka, jeigu adresatas negauna dokumento arba dokumentas įteikiamas pažeidžiant įstatymą (pvz., dokumentas įteikiamas trečiajam asmeniui)? Ar toks dokumento įteikimas vis tiek gali būti laikomas galiojančiu (pvz., ar galima ištaisyti įstatymo pažeidimus), ar dokumentas turi būti įteikiamas iš naujo?

Jeigu advokatas neįgaliotas atsakovo vardu priimti įteikiamų dokumentų, visas procesas bus stabdomas. Kitu atveju teisėjas gali paskelbti, kad dokumentai įteikti tinkamai, jeigu yra įrodymų, kad atsakovas faktiškai gavo dokumentus, arba kad yra techninių nesklaidumų, susijusių su įteikimu. Nuostata dėl netinkamo įteikimo arba neįteikimo netaikoma, jeigu atsakovas besąlygiškai įsipareigoja atvykti.

11 Ar turiu mokėti už dokumento įteikimą (jei taip – kiek)?

Jeigu dokumentai siunčiami paštu, apmokamos siuntimo paštu pirmąja klase išlaidos. Jeigu dokumentai įteikiami asmeniškai, taikomas įstatyme nustatytas proceso dokumentų kurjeriams mokėtinas mokestis. Šiuo metu taikomas mokestis už civilinio proceso pradžios akto ir šaukimo į teismą įteikimo mokestis atitinkamai yra 12 GBP ir 45 GBP.

Paskutinis naujinimas: 20/08/2021

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija neprisiima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.